



Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Hæc futura ab Angelis certo cognosci non posse, Catholicis indubitatum
est. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

uis ex libertate & indifferentia causæ euenire. Ceterum quamuis asseramus, hos euentus causarum naturalium, & brutorum necessario euenire, aut necessario impediri ab aliis brutis, vel causis naturalibus: negari tamen non potest casus, quāuis in his fortuna locum non habeat: casus enim dicitur euentus secutus per accidens respectu alterius causæ, quam rationalis, licet necessario eueniat interuentu alterius causæ naturalis, & necessatio operantis: fortuna vero solum dicitur respectu hominis: dicitur enim solum effectus, qui accidit homini præter intentionem, etiam si eueniat interuentu alicuius causæ, naturalis & necessario operantis: quamuis ergo aliæ causæ, quæ occurrere possunt, operentur naturaliter & necessario, potest nihilominus dici casus, & fortuna.

Tertull.

Ceterum, posset quis obicere primum Tertullianus in Apologetico capit. 22. prope finem, ubi agens de diuinatione dæmonum, inquit eos semper ambiguos respondere. Subiungit autem hæc verba: *Habent de incolatu aeris, & de vicinia siderum, & de commercio nubium celestes sapere paraturas, ut & pluuias, quas iam sentiunt reprobant.* Respondeo, non mirum, si Tertullianus aliud genus cognitionis futurorum euentuum naturalium tribuerit dæmonibus: cum enim existimauerit, eos esse corporeos, & sensu præditos, mirandum non est, si dixerit, eo tantum modo futuram pluuiam, & alios naturales euentus præcire; cum tamen sententia, quæ asseruit, omnes Angelos, & dæmones natura sua spiritus esse, & omni corpore vacare, verior sit, ut disputatione 178. cap. 3. & 4. probatum est, consequenter dicere debemus, pluuiam futuram & alios euentus non præciri à dæmonibus ex præfensione aliqua propter propinquitatem loci, ut manifeste patet: neque enim præcognitio intellectus ex propinquitate loci pendet sicut præfensio per sensus corporis. Fatetur nihilominus, cum Tertulliano sensisse Athanasium libro quæstionum, quæst. 17. ubi inquit pluuiam, & Nihil inundationem non posse à dæmone præciri: cum tamen dixerit, Angelos omnes incorporeos esse, ut disp. 179. cap. 3. retulimus. Habemus tamen contra Tertullianum, & Athanasium, Augustinum, qui cum existimet Angelos & dæmones non esse spirituales & incorporeos nihilominus de modo, quo præciant pluuias, & alios naturales euentus, aliter sensit: in libro enim de diuinatione dæmonum cap. 5. docet, ipsos diuinare ægritudines, aut tempestates futuras, quas ipsi facturi sunt: quia accipiunt potestatem immittendi morbos, aërem vitando: quod sane intelligi debet fieri à dæmonibus non propria virtute, quia hæc solum possunt moueri secundum locum corpora, ut disp. 208. cap. 3. dicemus: sed applicatione causarum naturalium, quas ipsi applicare possunt. Sic dicit inferius. *Aliquando autem non quæ ipsi faciunt, sed quæ naturalibus signis futura prænotant* (quæ signa in hominum sensus venire non possunt) ante prædicunt, & infra, *Quid mirum si demon in aeris affectione, atque ordinatione sibi notas nobis ignotas futuras præuideat tempestates.* Et capit. 6. ea solum ratione ostendit, dæmones in hac diuinatione decipi, quia hæc ab Angelis Deo seruientibus, hoc est, bonis ex alia dispositione ignota dæmonibus ex improviso, ac repente mutantur, & paulo infra adducit exemplum quando Matthæi 8. facta est tranquillitas viso Domino: quis enim dæmon non putaret

Athanas.

11.

tempestatem illam amplius duraturam, si casus solum naturales attenderet? Nos autem diuinationem interueniat liberum arbitrium. Alium quoque modum prænantiant nobis futura assignant, idem Aug. 4. de Trin. c. 17. & 12. lib. de gen. ad lit. c. 21. 17. ut propter summam velocitatem & actionem certandi, quia certant, quæ longe distat de ea nobis prænantiant, videntur futura prædicere, quæ illis iam sunt præsentia.

Deinde contra ea, quæ dicta sunt, videtur esse idem Aug. lib. 9. de Ciuitate Dei cap. 22. ubi docet, futura temporalia melius ab Angelis bonis cognoscisci, quia in illorum cognitione non possunt decipi, quia ea vident in verbo, quàm à dæmonibus, qui falli possunt, eo quod videant solum in casibus. Respondeo, Augustinum loqui de futuris ex causis solum naturalibus, sed de his etiam, quæ libero pendunt arbitrio: hæc autem à dæmonibus sola coniectura cognoscuntur in casibus, ab Angelis autem bonis in verbo, hoc est, Deo reuelante, & propterea certius ab eis cognoscuntur.

Postremo argumentatur nonnulli, ex illo Scripturæ 8. ubi tanquam proprium Dei dicitur esse, monstra cognoscere, antequam fiant: hæc autem sunt effectus naturales ex causis omnino naturalibus. Respondeo primum, id quidem non assignari ut proprium Dei, quod creature etiam non conueniat: ibidem enim de eadem Scriptura, de qua sermo erat dicitur, *Sic præterita, & de futuris æstimat*, præterita vero ab Angelis recte cognoscuntur: idem igitur de monstris dicitur credendum est, præterea dico, ibi esse sermonem de sapientia creata, quam inquit sapiens se semper amasse, & de hac dicit cognoscere monstra, scilicet præterita, & de futuris æstimare, ea dum taxatione, qua homini in hac vita permittum est.

DISPUT. CCVIII.

An futura contingentia ex libero arbitrio propria virtute ab Angelis certo cognoscantur.

Hæc futura ab Angelis certo cognosci non posse Catholicus indubitatum esse, cap. 1.

Quæ ratione nonnulli probent, hæc futura ab Angelis certo non cognosci, cap. 2.

Argumentum difficile contra præcedentem doctrinam, cui Doctores varie respondent, cap. 3.

Vera solutio superioris argumenti, cap. 4.

CAPVT I.

Hæc futura ab Angelis certo cognosci non posse Catholicus indubitatum esse.

NVllus fuit Catholicus, imo nec hereticus, qui existimaret, futura contingentia ex libero arbitrio ab Angelo propria virtute certo cognosci posse. Horum enim certam cognitionem solius Dei omnes esse dixerunt. Et 2.æ patribus ita docuerunt Iustinus in lib. quæst. & gemina Eucang. capit. 10. ubi late disserit de oraculis dæmonum. Damasci. lib. 2. de fide, capit. 4. Augustinus lib. de ciuitate Dei cap. 10. ubi latè disserit de oraculis dæmonum. Damasci. lib. 2. de fide, capit. 4. Augustinus lib. de ciuitate Dei cap. 10. ubi latè disserit de oraculis dæmonum. Damasci. lib. 2. de fide, capit. 4. Augustinus lib. de ciuitate Dei cap. 10. ubi latè disserit de oraculis dæmonum.

bonis eam doctrinam intelligit: inde tamen idem de bonis probandum est, si eorum tantum naturalem virtutem attendamus, quo enim fundamento dicere possumus, demones ideo non intelligere futura ex libero arbitrio, quia à Deo impediuntur, cum tamen naturali sua virtute ea possent intelligere, siquidem ex doctrina Dionysii. cap. 4. de divinis nominibus. parte 4. non longe à medio, in demonibus omnia naturalia integra manerunt: quod si demones naturali sua virtute nequeunt huiusmodi futura præcognoscere, eodem modo non poterunt Angeli boni, cum eiusdem naturæ sint.

Eadem quoque veritas Scriptura confirmari potest. Isaiæ enim 46. c. dicitur, Ego sum Deus, & non est ultra me Deus, nec similis mei annuncians ab exordio novissima, & ab initio, quæ nondum facta sunt. Cum, inquit, nec similis mei annuncians futura, indicat aperte, nulli ei in hoc assimilari posse: ubi Hieronymus ita scribit, Ab initio considerate, mundi, quod præter me nullus sit Deus, nec alius poteris scire ventura, nisi ego, qui per Prophetas nuncio, & in illud Daniel. 2. somnium itaque, &c. Constat enim Magi, consensum Arioli, & omnis scientia seculari literatura, præscientiam futurorum non esse hominum, sed Dei, ex quo probatur, Prophetas spiritui Dei loquutos. Cum dicit non esse hominum, sed Dei, Angelos etiam excludit: alioquin non recte diceret, sed Dei: neque inde recte colligeret, prophetas futura prænunciantes spiritui Dei loquutos fuisse, si demonum arte futura præscire poterunt. Ex eadem prædictione futurorum colligit Isaias veram deitatem, Quæ ventura sunt (inquit) annuntiate nobis, & scimus quia dii estis vos: ubi late ostendit Hieronymus, non potuisse idola prædicere futura. Probat autem, quia nec templorum suorum ruinam præscierunt. Quocirca recte Origen. lib. 6. contra Celsum longe à principio, inquit, divini sermonis characterem esse futurorum prædictionem, quæ in humanam naturam non cadit, & iudicatur ex euctibus, quando evidens sit divini spiritus prænuntiatio. Iure igitur Damasc. loco allegato non tantum demonibus, sed etiam Angelis bonis secundum se consideratis denegavit futurorum ex libero arbitrio præscientiam: Angelos vero bonos hæc futura prænosse Dei revelatione, malos autem sola conjectura, docuit. Ceterum quamvis hoc Scholasticis nostris certissimum sit, difficile tamen est rationem assignare, ob quam hæc futura ab Angelis præsciri non possint.

CAPUT II.

Qua ratione nonnulli probent hæc futura ab Angelis certo non cognosci.

Nonnulli Scholastici à priori monstrare conantur, futura contingentia ex libero arbitrio, ab Angelis non posse cognosci, hac ratione. Hæc futura aut cognoscuntur ab Angelis in causis, aut in seipsis: non in causis quia liberum arbitrium ex se indifferens est ad unam & alteram partem, & æque respicit unam, atque alteram: ergo ex illo non magis intelligitur eventus futurus, quam non futurus. Non in se ipsis, qui hoc solius Dei videtur proprium, qui ut est æternus, æternitate sua omnia tam futura, quam præterita habet præsentia: ergo nullo modo futura ab Angelis certo cognosci possunt.

Verum hæc ratio infirma est: quia liberum arbitrium esse indifferens ad utramque partem, non

Videtur in 1. p. 101. 2.

obest, quo minus altera pars contradictionis determinate sit vera, & altera falsa, ut late ostendimus disp. 66. c. 2. & 3. neque enim indifferentia & libertas arbitrij in eo esse potest, quod putatur Arist. nempe, ut nec una pars sit vera: nec altera falsa, sed utraque vera vel falsa, ut ibidem fufius probauimus: cum igitur in futuris altera pars sit vera, & altera falsa: sequitur utramque suo modo scibilem esse, hoc est, veram ut veram; falsam autem, ut falsam. Cur ergo sicut à Deo cognoscitur, ab Angelo præsciri non poterit. Nam quod dicebatur à Deo cognosci propter præsentiam realem in eius æternitate, falsum esse monstrauimus disp. 64. c. 3. quare hac ratione non satis probatur, non posse futura ab Angelo non recte cognosci in sua causa, si cum ea comparata veritatem habent. Et quamvis probaretur, non posse ab Angelo cognosci proprio & quidditatiuo conceptu, quod adhuc præcedenti ratione monstratum non est, non liceret colligere, alieno saltem conceptu non posse certo ab Angelis cognosci, sicut futura eclipsis ab Astrologo evidenter præscitur.

Possent præterea aliqui nimium contendere, & affirmare hæc futura ab Angelis præsciri non tantum certo, sed proprio & quidditatiuo conceptu, ac si præsentia eissent, aliter, quam ab Astrologis eclipsis cognoscitur, quia homines ex rebus præsentibus species accipiunt, & per ea quæ vident, cognoscunt futura. Angelus vero, cum non accipiat species à rebus, si semel aliquid certo cognoscere potest ut proprium obiectum, sequitur posse illud apprehendere proprio conceptu: contra hunc autem ratio philosophica superius allata vim non haberet, ut patet. Quocirca ego existimarem, non posse ratione philosophica à priori veritatem prædictam probari, recte tamen Scripturæ, & Sanctorum Patrum testimoniis: id quod viro Theol. satis esse debet. Est etiã ratio philosophica à posteriori conuincens, & manifesta: nam oracula demonum, etiam ipsis Ethnicis, & gentilibus testantibus, plena sunt mendaciis, signum igitur est, futura contingentia ab ipsis certo non posse cognosci: nam si præsciri possent, Deus non denegaret illis hanc scientiam nec perpetuo ab operatione naturali eos impediret. Adde etiam, quod apud Ethnicos & gentiles adeo divinum existimabatur, prædicere futura, ut qui similia prædiceret, in Deorum numerum ab ipsis referrentur; ideoque præscire futura, diuinare dicitur, quasi diuinum munus sit futura præcognoscere: quamvis ergo ratione naturali à priori non ita aperte hæc veritas probari possit, vique adeo tamen nota est philosophis, etiam Ethnicis, & gentilibus ut omnium animis quasi naturaliter insita videatur.

Alia quoque ratio à posteriori solet afferri ad idem probandum: quia si posset Angelus aliquod futurum contingens propria virtute præscire, posset etiam omnia, quod est absurdum, omnia enim sunt infinita: infinita autem non possunt ab intellectu finito præsciri, quia infinitæ futuræ sunt cogitationes, & motus voluntatis create. Respondere tamen aliquis posset non posse omnia simul ab Angelo præsciri, recte tamen sigillatim. Quare ex eo, quod unum possit cognoscere, non sequitur aliquid absurdi.

Obseruandum tamen est id, quod docet S. Th. in duabus propositionibus articuli, nempe in 2. & 3. verissimum esse. In secunda enim docet, futura contin. Angelis.